

SŁOWO O JUBILACIE

*Stwierdzenie, że człowiek to tylko molekuly, molekuly,
molekuly jest jak stwierdzenie, że sztuka Szekspira to
tylko słowa, słowa, słowa...*

Teoremat Sagana

Pisać kilka stron o Jubilacie, to zredukować liczne przejawy Jego aktywności do kilku, kilkunastu wybranych działań. Jednak, skoro według słów Antoine'a Cournota, „sztuka wyjaśniania, tak jak sztuka prowadzenia rokowań, to często po prostu sztuka przemieszczania trudności”, niech mi będzie wolno „przemieszczać trudności” i wyjaśnić, dzięki czemu profesor doktor habilitowany Andrzej Stefan Mania zasłużył sobie nie tyle na tę księgę (i na poprzednią, wydaną przed rokiem), ile na uznanie niezliczonej rzeszy Jego przyjaciół, kolegów, współpracowników i – w końcu – wychowanków.

Profesor Jubilat urodził się w roku 1949 w Kielcach, związał jednak swoje życie z Krakowem. Tutaj uzyskał tytuł magistra historii w roku 1972, już trzy lata później pierwszy stopień naukowy doktora nauk politycznych, a w roku 1983 drugi stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii najnowszej stosunków międzynarodowych. Dekadę później otrzymał z rąk Prezydenta RP Lecha Wałęsy tytuł profesora nauk humanistycznych. Droga zawodowa Profesora związana jest głównie z Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, gdzie od roku 1997 zatrudniony jest na stanowisku profesora zwyczajnego. Od kilkunastu lat kieruje Katedrą Historii Dyplomacji i Polityki Międzynarodowej, od roku 1993 także Katedrą Amerykanistyki UJ, a od 1999 – interdyscyplinarnymi studiami doktoranckimi z zakresu amerykanistyki. W latach 1990–1996 Profesor Mania pełnił funkcję prodziekana Wydziału Prawa i Administracji UJ do spraw Studiów Stacjonarnych, w latach 1996–1999 był dyrektorem Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ, a w latach 2000–2002 współorganizował i pełnił godność pierwszego dziekana nowo powstałego Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ. W latach 2005–2008 sprawował funkcję dyrektora Instytutu Amerykanistyki i Studiów Polonijnych UJ (pozostającego w strukturze nowego Wydziału), a od roku 2008 jest prorektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego do spraw dydaktyki.

Obok licznych i zaszczytnych funkcji pełnionych na macierzystym Uniwersytecie, Jubilat pełnił również funkcje poza najstarszą polską uczelnią: w latach 2002–2007 nie tylko był członkiem Państwowej Komisji Akredytacyjnej (PKA) I oraz II kadencji,

lecz także pełnił w niej funkcje wiceprzewodniczącego i przewodniczącego zespołu kierunków studiów społecznych i prawnych. Co więcej, jest również ekspertem PKA i Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, w latach 1996–1999 oraz 2007–2010 był nadto członkiem Komitetu Nauk Politycznych PAN, pozostając również członkiem oddziałów krakowskich Komisji Nauk Politycznych PAN i Komisji Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk.

Jak dotąd Profesor Mania opublikował rezultaty swych badań, prowadzonych głównie w dwóch obszarach: historii i polityki Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz najnowszej historii stosunków międzynarodowych, w siedmiu monografiach, ponad czterdzieści artykułach napisanych w językach polskim lub angielskim oraz w kilkudziesięciu hasłach encyklopedycznych i słownikowych. Nadto Profesor zredagował naukowo ponad sześćdziesiąt publikacji, wciąż redagując serie dwie wydawnicze: Prace Amerykanistyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego i Basic American Documents, oraz czasopismo „Ad Americam. Journal of American Studies” (od roku 1984 Szanowny Jubilat jest również redaktorem serii Nauki Polityczne w ramach Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego). Aktywność badawcza Profesora związana jest z Jego licznymi wyjazdami zagranicznymi. Listę wypełniają pobyty m.in. w University of Wisconsin (Stevens Point), Uniwersytecie w Padwie, University of London (School of Slavonic and East European Studies) i Oxford University (New College) oraz na wydziałach prawa kilku uczelni amerykańskich: Cleveland State University, Loyola University w Chicago, University of Indiana w Indianapolis, Fordham University w Nowym Jorku, Johns Hopkins University w Waszyngtonie (i w Bologne Center tegoż uniwersytetu) oraz Georgetown University, a także Freie Universität Berlin, i uniwersytetów w Pradze oraz Uppsali. Listę tę uzupełniają nadto biblioteki prezydenckie w USA, w których Jubilat również gromadził materiał badawczy: Franklina D. Roosevelta (Hyde Park), Harry’ego Trumana (Indianapolis), Dwighta Eisenhowera (Abilene), Johna F. Kennedy’ego (Boston) i Lyndona B. Johnsona (Austin). Listę kwereńd źródłowych dopełniają pobyty w National Archives of the United States w Washington, D.C., bibliotece Geralda Forda (Ann Arbor) i Jimmy’ego Cartera (Atlanta). Profesor był ponadto w Fellow Kennan Institute of Advanced Russian Studies, Smithsonian Institution, Washington, D.C. (1986), i Salzburg Seminar Fellow (1989 i 1991), przebywał też w Norweskim Instytucie Noblowskim (instytucja naukowo-badawcza przy Komitecie Pokojowej Nagrody Nobla, 1994) oraz wykładał jako *visiting professor* w State University of New York, Buffalo, N.Y. (1992), oraz University of Rochester, Rochester, N.Y. (2003).

Andrzej Mania jest także członkiem Lions Club „Kraków–Stare Miasto” (funkcję prezydenta Klubu pełnił w latach 1996–1997). Czterokrotny laureat Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wielokrotny Nagrody Rektora UJ, Profesor Mania został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Aktywność dydaktyczna Profesora Jubilata obejmuje opiekę nad ponad 500 magistrantami głównie na kierunkach: politologia, stosunki międzynarodowe, kulturoznawstwo, a także administracja i filologia angielska. Jubilat, prowadzący od wielu

lat jakże cenione seminaria doktorskie, wypromował ponad dwudziestu doktorów, zrecenzował kilkanaście rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, wiele razy oceniał też dorobek kandydatów do tytułu naukowego profesora i opiniował wnioski Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów Naukowych oraz Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Czy do powyższego zestawienia można coś jeszcze dodać? Bez wątpienia tak. Nie chcąc jednak odbierać tej przyjemności Jubilatowi, Jego przyjaciółom i współpracownikom – w szczególności z Uniwersytetu Jagiellońskiego – pozostawić to wypada im właśnie, by mogli wspominać wspólne chwile spędzane w niezapomnianej atmosferze. Życzyć wypada, by chwil podobnych wiele jeszcze doznał i On, i my w nadchodzących latach.

Prof. dr hab. Karol Musioł
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie